

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата юридичних наук, старшого дослідника Григи Марії Андріївни на дисертаційне дослідження Ткаченка Сергія Валерійовича на тему «Особливості досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції», подане до захисту у спеціалізовану вчену раду Національної академії внутрішніх справ на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність теми дослідження. Удосконалення, відповідно до нагальних потреб практики, різних галузей права й законодавства у сферах боротьби зі злочинністю, відповідальності осіб, які вчинили злочин, забезпечення виконання покарання щодо засуджених до позбавлення волі є одним з визначальних напрямів сучасного формування та розвитку правової держави.

Водночас політика у сфері виконання кримінальних покарань є логічним відображенням загальної та кримінальної політики держави, проявом державної стратегії забезпечення національних інтересів та громадської безпеки, необхідним елементом вираження ставлення держави та суспільства до злочинності, можливості боротьби з нею, а також підтримання правопорядку. Упорядкування норм законодавства в частині призначення та виконання покарань завжди корелюють з актуальними змінами видів та способів скоєння злочинів, загальною динамікою та станом злочинності у певний період. Завдання та принципи такої політики відповідають розробленим міжнародною спільнотою положенням про поводження із засудженими та відповідним міжнародним нормативно-правовим актам.

Примітно, що на тлі тенденції до зменшення загальної кількості установ виконання покарань, ізоляторів тимчасового тримання, слідчих ізоляторів істотно збільшилася кількість кримінальних правопорушень, які вчиняють дистанційно з місць позбавлення волі, що є наслідком, зокрема, розвитку сучасних технологій.

Проте особливу небезпеку становлять злочини, пов'язані зі встановленням і поширенням злочинного впливу особами, які позиціонують себе як суб'єкти підвищеного злочинного впливу («кримінальні авторитети, «зłodії в законі») у місцях тимчасової ізоляції (ч. 2 ст. 255-1 Кримінального кодексу України). Здійснення таких проваджень має низку особливостей та характеризуються суттєвими ускладненнями, що зумовлені різними чинниками. Зазначене актуалізує та пріоритезує вироблення ефективної методики розслідування досліджуваних рецензентом кримінальних правопорушень, передусім шляхом формування науково обґрунтованих засад таких розслідувань.

Попри наявність значного наукового підґрунтя щодо дослідження різних аспектів обраної автором проблематики, вивчення особливостей досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції не було предметом окремого комплексного наукового дослідження,

що зумовлює своєчасність та затребуваність представленої на рецензування роботи.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Вивчення тексту дисертації, а також наукових публікацій здобувача засвідчує правильність встановлення мети, об'єкта, предмета і завдань наукової роботи, що зумовило відповідну логічну структуру та уможливило здійснення усебічного й повного дослідження обраної теми у межах визначених обсягів.

При написанні роботи автор проаналізував достатню кількість джерел (168 найменувань), ґрунтовно та критично опрацював роботи науковців за напрямом дослідження, що дало можливість крім вирішення важливої наукової задачі, знайти відповіді на актуальні й суттєві для правоохоронної практики питання, сформулювати пропозиції та рекомендації щодо подальшого вдосконалення теоретичних основ і прикладних аспектів розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції.

Обґрунтованість зроблених у дисертації висновків забезпечується емпіричними даними, що включають рішення Конституційного Суду України й постанови Верховного Суду; рішення ЄСПЛ; ухвали та вироки національних судів, серед яких ті, що розміщені в Єдиному державному реєстрі судових рішень; результати вивчення матеріалів кримінальних проваджень; узагальнені результати опитування 85 працівників правоохоронних органів (слідчих, дізнавачів, оперативних працівників Національної поліції України, прокурорів), а також адвокатів, суддів і слідчих суддів, а також власний практичний досвід слідчої роботи дисертанта.

Результати представленого наукового дослідження висвітлено у 12 наукових публікаціях, серед яких чотири статті у наукових фахових виданнях України, одна стаття – у міжнародному науковому виданні (Федеративна Республіка Німеччина), сім – у збірниках тез науково-практичних конференцій міжнародного і всеукраїнського рівня.

Отже, дисертаційне дослідження С. В. Ткаченка на тему «Особливості досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції» виконане на високому науковому рівні, а публікації здобувача є взаємовідповідними та відбивають зміст і сутність обраної наукової проблематики.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. Дисертація є одним з перших в Україні досліджень теоретичних засад та практичних питань методики розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції.

У роботі сформульовано низку результатів і висновків, що були отримані вперше і мають високий ступінь наукової новизни.

Зокрема уперше запропоновано внести зміни й доповнення до КПК України, пов'язані із запровадженням спеціального порядку розслідування кримінальних правопорушень, вчинених представниками організованої злочинності щодо встановлення та поширення злочинного впливу в місцях тимчасової ізоляції, зокрема особами, які перебувають у статусі суб'єкта підвищеного злочинного впливу; обґрунтовано, що слідчий під час складання процесуальних документів (повідомлення про підозру, обвинувальний акт) у процесі досудового розслідування кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 ст. 255-1 КК України, має чітко розмежовувати такі правові категорії, як «встановлення злочинного впливу» та «поширення злочинного впливу», оскільки вони з об'єктивної сторони мають різний вияв суспільно небезпечного діяння; аргументовано, що в досудовому розслідуванні, у якому фігурує суб'єкт підвищеного злочинного впливу, зокрема «вор в законі», «положенець», «смотрящий» чи «кримінальний авторитет», діяльність його характеризується сукупністю вчинених кримінальних правопорушень, тому слідчим і прокурорам необхідно мати ґрунтовні вміння та навички з розслідування різних категорій кримінальних правопорушень, а також бути готовим до активної протидії процесу розслідування з боку представників злочинного світу (висловлювання погроз з метою впливу на свідків і потерпілих); доведено, що призначення судової лінгвістичної семантико-текстуальної експертизи органами досудового розслідування під час розслідування кримінальних проваджень, передбачених ч. 2 ст. 255-1 КК України, надає можливість встановити й довести імперативний характер висловлювань та дій особи, яка має статус суб'єкта підвищеного злочинного впливу щодо інших осіб, що перебувають у місцях тимчасової ізоляції.

Крім того, удосконалено предмет доказування в кримінальних правопорушеннях, передбачених ч. 2 ст. 255-1 КК України, який визначає необхідність доведення вчинення інших кримінальних правопорушень, тобто суміжності кримінальних правопорушень особи, яка, перебуваючи в статусі підвищеного злочинного впливу, встановлює та поширює свій незаконний вплив на території установи виконання покарань, що поєднує із вчиненням інших злочинів (вимагання (ст. 189 КК України), незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 КК України) тощо); кримінальний процесуальний порядок розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції, зокрема такого кримінального правопорушення, як умисне встановлення або поширення в суспільстві злочинного впливу в ізоляторах тимчасового тримання (ч. 2 ст. 255-1 КК України).

Окрім розглянутих вище, в роботі містяться й інші положення, висновки та рекомендації, які в сукупності забезпечують цілісність наукової новизни проведеного С. В. Ткаченком дослідження.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Обґрунтованість отриманих результатів дослідження, сформульованих положень і висновків дисертаційної роботи С. В. Ткаченка не викликають суттєвих зауважень.

Усі наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертації, достатньою мірою обґрунтовані та відповідають меті та завданням роботи, викладені у загальних висновках та висвітлені в опублікованих працях здобувача. Висновки дисертаційної роботи викладені автором чітко, коректно і логічно витікають із отриманих результатів, а рекомендації ґрунтуються на висновках дослідження.

Дисертаційне дослідження С. В. Ткаченка ґрунтується на положеннях Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, затверджених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019; Переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2021 року, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 7 вересня 2011 року № 942; Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018–2021 роки, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 779-р, і Плану заходів на 2021 рік з реалізації Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018–2021 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 331-р; Стратегії боротьби з організованою злочинністю, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 року № 1126 р, Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки, затвердженої наказом МВС України від 11 червня 2020 року № 454; відповідає Основним науковим напрямам та найважливішим проблемам фундаментальних досліджень у галузі природничих, технічних, суспільних і гуманітарних наук на 2019–2023 роки, затвердженим постановою президії НАН України від 30 січня 2019 року № 30.

Робота узгоджена зі Стратегією розвитку перспективних напрямів наукових досліджень у галузі кримінального процесу на період 2023–2028 років, розробленою Координаційним бюро з проблем кримінального процесу відділення кримінально-правових наук НАПрН України (постанова загальних зборів НАПрН України від 3 березня 2016 року), Тематикою наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки (наказ МВС України від 11 червня 2020 року № 454) та виконана відповідно до Пріоритетних напрямів наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ на 2021–2024 роки (рішення Вченої ради НАВС від 21 грудня 2020 року, протокол № 23).

Тему дисертації затверджено рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 26 листопада 2019 року (протокол № 23).

Обґрунтованість наукових положень дисертації забезпечується також достатньою джерельною базою дослідження, емпіричними даними, включно з

власним досвідом слідчої роботи здобувача, а також вдало обраним комплексом наукових методів пізнання.

Отже, результати дисертації С.В.Ткаченка, винесені на захист, є достатньо аргументованими, обґрунтованими, логічними та переконливими, мають високий ступінь наукової новизни та практичне значення.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методології наукової діяльності. Встановлюючи завдання дисертаційного дослідження в межах окресленої мети, автор підходить до їхньої деталізації обґрунтовано та логічно, визначаючи наступні: висвітлити стан наукового дослідження питання досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції; проаналізувати організаційно-правові засади розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції; розглянути практику Європейського суду з прав людини щодо виявлених порушень у процесі розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції; схарактеризувати правові підстави та процесуальний порядок проведення огляду місця події та обшуку в місцях тимчасової ізоляції; окреслити процесуальний порядок отримання показань під час проведення допиту підозрюваного/обвинуваченого, потерпілого та свідка; з'ясувати особливості проведення НСРД у кримінальних правопорушеннях, передбачених ч. 2 ст. 255-1 КК України (умисне встановлення або поширення в суспільстві злочинного впливу в ізоляторах тимчасового тримання, слідчих ізоляторах чи установах виконання покарань); вивчити досвід взаємодії органів досудового розслідування з іншими правоохоронними органами під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції; визначити шляхи покращення використання спеціальних знань під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції; надати пропозиції з удосконалення досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції.

Постановка завдань, визначення мети, об'єкта та предмета дослідження є чіткими, зрозумілими й такими, що цілком відповідають загальним вимогам. Завдання наукового пошуку виконано, мети роботи досягнуто.

Високий рівень виконання поставленого наукового завдання забезпечено належною методологією дослідження. Автором успішно застосовано загальнонаукові та спеціальні методи. Зокрема, методи формальної логіки (аналізу, синтезу, дедукції, індукції тощо) використано під час дослідження понятійного апарату, стану наукового дослідження досудового розслідування кримінальних проваджень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції, а також під час вивчення особливостей проведення слідчих (розшукових) і негласних (слідчих розшукових) дій в місцях тимчасової ізоляції (підрозділи 1.1, 1.2, 2.1–2.3, 3.1, 3.2). У дослідженні використано також наступні спеціально-правові методи: порівняльно-правовий, формально-логічний (догматичний), системно-структурний, метод

системного аналізу, логіко-нормативний та статистичні методи. Використання зазначених та інших методів наукового пізнання здійснювалось у взаємозв'язку, що уможливило проведення всебічного аналізу, обґрунтування змістовних теоретичних висновків та практичних рекомендацій.

Отже, поставлені наукові завдання виконано на високому методологічному рівні, а дисертант опанував необхідні компетенції для рівня доктора філософії.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження полягає у тому, що сформульовані дисертантом у роботі висновки й пропозиції вже впроваджено та використовуються у законотворчій, науково-дослідній та практичній діяльності, про що свідчать акти впровадження, надані в якості додатків до дисертаційної роботи. Так, висвітленими у роботі практичними рекомендаціями послуговуються працівники слідчих підрозділів Національної поліції під час розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції; матеріали дисертаційного дослідження використовуються в науково-дослідній діяльності під час підготовки методичних рекомендацій, методик правоохоронної діяльності, аналітичних оглядів тощо; сформульовані в роботі висновки, пропозиції та рекомендації можуть бути використані в законотворчій діяльності під час внесення змін і доповнень до норм КПК України з метою вдосконалення положень, які регламентують особливості досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Дисертаційне дослідження С. В. Ткаченка має чітку структуру, що відповідає вимогам МОН України та порядку присудження ступеня доктора філософії. Робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, кожен з яких поділяється на відповідні підрозділи залежно від поставлених завдань, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Анотація у стислій формі надає загальну характеристику дисертаційного дослідження та тезово представляє основні науково-практичні та теоретичні положення, що у ньому містяться. Анотація дисертації ідентична її основному змісту, адекватно відображає основні положення дослідження, викладена українською і англійською мовами.

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми, охарактеризовано ступінь її наукової розробленості, визначено зв'язок із науковими програмами, планами, темами, окреслено мету, завдання, об'єкт, предмет та методи дисертаційного дослідження, представлено емпіричну базу, сформульовано наукову новизну, практичне значення результатів наукового дослідження та надано інформацію щодо апробації дисертації.

Розділі 1 «Правові й організаційні основи розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції» складається з трьох підрозділів та утворює теоретичне підґрунтя представленого дисертаційного дослідження.

У даній частині роботи автор аналізує стан наукового дослідження питання розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції та приходиться до висновку про те, що в юридичній науці недостатньо дослідженою залишається проблематика кримінального процесуального врегулювання діяльності підрозділів досудового розслідування під час проведення досудового розслідування кримінальних правопорушень у місцях тимчасової ізоляції. У зв'язку з нетривалим проміжком часу, що минув після встановлення кримінальної відповідальності за поширення злочинного впливу, зокрема щодо осіб підвищеного злочинного впливу й осіб, які перебувають у статусі «вора в законі», слід констатувати, що нині ще не сформовано належного теоретичного підґрунтя для узагальнення та усунення прогалин у законодавстві щодо застосування новел КК України, не напрацьовано достатньої слідчої та судової практики.

За результатами аналізу нормативно-правових й організаційних засад розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції, автор констатує, що одним із ключових і закономірних етапів процесу реформування кримінального законодавства стало прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою» від 4 червня 2020 року № 671-ІХ. Зокрема, цим законодавчим актом доповнено розділ ІХ Кримінального кодексу України статтями 255, 255-1, 255-2, 255-3. Новели законодавства спричинили складнощі процесуального застосування введених у нормативний обіг понять, у зв'язку з чим постала необхідність теоретичного аналізу окресленої проблематики.

Вивчаючи практику Європейського суду з прав людини щодо виявлених порушень у процесі розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції, С. В. Таченко доходить до висновку, що більшість випадків є наслідком грубого порушення кримінальних процесуальних норм працівниками органів державної влади з відповідними повноваженнями (невідкриття/несвоєчасне відкриття кримінального провадження, протиправне утримання в місці тимчасової ізоляції, недопущення користування правовою допомогою тощо); кожне рішення хоч й індивідуальне стосовно кожної окремої скарги, однак опосередковано впливає на національне законодавство країни, має декларативний характер і у виняткових випадках зобов'язує Уряд-порушника відшкодовувати завдану майнову шкоду скаргнику та не відміняє вже прийнятих щодо останнього рішень органів державної влади, які негативно позначилися на ньому.

У розділі 2 «Процесуальний порядок та особливості проведення окремих слідчих (розшукових), негласних слідчих (розшукових) дій у місцях тимчасової ізоляції» в межах трьох підрозділів розкриваються правові підстави та процесуальний порядок проведення огляду й обшуку місця події в місцях тимчасової ізоляції; особливості проведення допиту підозрюваного/обвинуваченого, потерпілого та свідка під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції; процесуальний порядок проведення негласних (слідчих) розшукових дій під

час досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції.

Встановлено, що порядок проведення огляду місця події в місцях тимчасової ізоляції чітко не регламентовано, що потребує від слідчого належної підготовки й усвідомлення алгоритму дій під час використання аудіо/відеозаписувальних пристроїв, кола учасників слідчої дії та наявного режиму в місцях несвободи для пошуку та залучення понятих, інших обов'язкових учасників СРД, зокрема огляду місця події. Інформація про приватне життя особи, навіть якщо ця особа перебуває в місцях ізоляції, отримана в порядку, визначеному положеннями КПК України, може бути використана виключно для виконання завдань кримінального судочинства.

Доведено, що фактичні дані, на основі яких приймають рішення про проведення обшуку, слідчий отримує передусім із процесуальних джерел шляхом проведення СРД і НСРД. Водночас не можна ігнорувати й орієнтуючу інформацію, одержану внаслідок проведення оперативно-розшукових заходів. Отримані відомості, логічно вважає автор, слід зіставити з матеріалами кримінального провадження: якщо вони підтверджуються іншими відомостями, тоді в цьому місці обов'язково потрібно проводити обшук.

Особливістю проведення допиту в межах ст. 255-1 КК України, а саме стосовно злочинів, що вчинені повторно або в ІТТ, СІЗО чи установах виконання покарань, визначено те, що слідчий/прокурор мають визначити місце проведення допиту зі свідком/підозрюваним і подальше їх утримання в місці тимчасової ізоляції, щоб унеможливити вплив з боку підозрюваного/обвинуваченого.

Негласні слідчі (розшукові) дії автором визнано важливим різновидом СРД, які проводять, зокрема, у межах досудового розслідування кримінальних правопорушень, учинених у місцях тимчасової ізоляції. Специфіка проведення НСРД в окреслених умовах обґрунтовано пов'язується дисертантом з тим, що чинне законодавство не містить закріпленого процесуального порядку їх здійснення на території місць тимчасової ізоляції, який відповідав би вимогам положень КПК України щодо проведення досудового розслідування (зокрема стосовно дотримання принципів верховенства права, законності, рівності перед законом і судом тощо) та не створював бюрократичні перепони органам досудового розслідування під час виконання покладених на них повноважень.

У розділі 3 автор визначає шляхи удосконалення досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції.

Так, досліджуючи взаємодію органів досудового розслідування з іншими правоохоронними органами під час розслідування кримінальних правопорушень, С. В. Ткаченко виокремлює її процесуальну та непроцесуальну форми, а також визначає як внутрішню, так і зовнішню. Зовнішня процесуальна форма взаємодії між слідчими органів Національної поліції та іншими відомствами, на думку здобувача, є належно не врегульованою, зокрема з працівниками Державної кримінально-виконавчої

служби щодо розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції.

Потреба в ефективній взаємодії між органами досудового розслідування та оперативними працівниками зумовлена, на думку С. В. Ткаченка, насамперед тим, що розслідування кримінальних правопорушень, вчинених представниками організованої злочинності, а саме суб'єктами підвищеного злочинного впливу в місцях тимчасової ізоляції, відбувається в умовах активної протидії розслідуванню та систематичного впливу на учасників кримінального процесу (потерпілих, свідків), а також осіб (підозрюваних), які виявили бажання співпрацювати з органами досудового розслідування та надають показання щодо інших членів організованої злочинності.

Досліджуючи питання використання спеціальних знань під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції, автор підсумовує, що під час розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції, слідчий використовує спеціальні знання переважно в процесуальній формі – під час призначення судових експертиз. Серед низки відповідних судових експертиз С. В. Ткаченком виокремлено висновок лінгвістичної семантико-текстуальної експертизи письмового й усного мовлення за зібраними матеріалами кримінального провадження (протоколами СРД і НСРД). За її допомогою з'ясовують питання щодо поширення злочинного впливу в установі тимчасової ізоляції, а також для підтвердження авторитету особи, яка перебуває в статусі суб'єкта підвищеного злочинного впливу, зокрема «вора в законі», її лідерських рис. Висновок лінгвістичної семантико-текстуальної експертизи в такому кримінальному провадженні, резюмує автор, є одним з основних джерел доказів, тож його використання під час доказування відіграє ключову роль.

Після кожного розділу та наприкінці дисертаційного дослідження С. В. Ткаченком наводяться **висновки**, які відповідають завданням та меті роботи, узгоджуються з отриманими результатами, мають належну аргументацію, характеризуються високим рівнем достовірності.

Список використаних джерел складається зі 168 найменувань на 20 сторінках та включає публікації як у вітчизняних, так і у зарубіжних виданнях.

Варто зазначити, що кожен розділ дисертаційного дослідження С. В. Ткаченка має свою наукову значущість, слугує науковим підґрунтям для наступної частини роботи, а в результаті їхньої синергії утворюється цілісне дослідження, що є підґрунтям для вирішення практичного завдання – підвищення ефективності та оптимізація розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції.

Вищенаведене дозволяє стверджувати, що дисертація С. В. Ткаченка відповідає існуючим вимогам та є завершеною науковою працею.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації на практиці. Отримані результати дисертаційного дослідження С. В. Ткаченка можуть бути рекомендовано для використання в законотворчій

діяльності, у науково-дослідних розробках наукових установ, під час підготовки наукових публікацій та монографій, планування та проведення досліджень за цим напрямом, а також у практичній діяльності під час розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача. Загалом позитивно оцінюючи наукову роботу, необхідно спрямувати увагу на деякі дискусійні питання, які на нашу думку, потребують додаткової аргументації або пояснень під час захисту:

1. Дещо звуженим уявляється підхід автора в частині анкетування практичних працівників. Вважаємо, що робота б лише виграла, якби опитування стосувалося не лише проблемних питань розслідування злочинів, передбачених ч. 2 ст. 255-1 КК України, а й інших кримінальних правопорушень, що вчиняються у місцях тимчасової ізоляції. Таке саме зауваження стосується і загальних висновків до дисертаційного дослідження: увага автора в цій частині роботи зосереджена саме на зазначених злочинах, водночас інші кримінальні правопорушення, що вчиняються у місцях тимчасової ізоляції, лишаються поза увагою автора.

2. Висновки до роботи є цілком логічними та охоплюють найбільш значущі результати проведеного здобувачем наукового дослідження. Втім, дану частину роботи значно б посилило включення кількісних показників, що підвищило б рівень обґрунтованості висновків.

3. У підрозділі 3.2 «Використання спеціальних знань під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції» автор досить детально зупиняється на можливостях лінгвістичної семантико-текстуальної експертизи письмового й усного мовлення під час розслідування досліджуваних кримінальних правопорушень, водночас, поза увагою залишаються інші види судових експертиз. Хотілося б почути додаткову аргументацію такого вибіркового підходу.

Перелічені зауваження і побажання мають дискусійний характер і не впливають на загальну високу позитивну оцінку дисертації. Представлена дисертаційна робота є завершеною науковою працею. Сформульовані у ній рекомендації та висновки становлять наукову й практичну цінність.

Відсутність порушень академічної доброчесності. У ході вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій, фактів порушень академічної доброчесності не виявлено. Дисертація С. В. Ткаченка на тему «Особливості досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції» є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертація Ткаченка Сергія Валерійовича на тему «Особливості досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції», подана на здобуття ступеня доктора філософії, є комплексним,

цілісним, завершеним науковим дослідженням, містить нові науково-обґрунтовані результати, що відрізняються новизною в постановці і вирішенні проблем розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції. Рецензована робота відповідає галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), наказу МОН України №40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами від 12 липня 2019 року) і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44), а її автор – Ткаченко Сергій Валерійович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент:

**старший науковий співробітник
наукової лабораторії з проблем
протидії злочинності ННІ № 1
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, старший дослідник**

Марія ГРИГА

